

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Martina Jachury a soudkyň JUDr. Jany Tondrové a Mgr. Nadi Pínové ve věci

žalobce: **Jan K.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx

zastoupený advokátem Mgr. Ing. Janem Boučkem
sídlem Opatovická 1659/4, 110 00 Praha 1

proti
žalované:

Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o náhradu nemajetkové újmy,

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 2. června 2020, č. j. 17 C 28/2017-114,

takto:

- I.** Rozsudek soudu prvního stupně se v napadeném výroku I. a výroku III. o nákladech řízení **potvrzuje.**
- II.** Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 8 228 Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Mgr. Ing. Jana Boučka.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 48 562 Kč s úrokem z prodlení (výrok I), v části, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobci 101 438 Kč s úrokem z prodlení, žalobu zamítl (výrok II) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 39 912 Kč (výrok III).
2. Takto soud prvního stupně rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou nesprávným úředním postupem v soudním řízení vedeném před Okresním soudem Praha - východ pod sp. zn. 4 C 339/2011. Toto řízení bylo zahájeno dne 20. 10. 2011 a skončilo rozsudkem Krajského soudu v Praze sp. zn. 25 Co 120/2016 s právní mocí dne 27. 7. 2016. Žalovaná neshledala, že by v předmětném řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu spočívajícím v nepřiměřené délce řízení a žalobci nevyhověla v jeho žádosti o poskytnutí zadostiučinění.
3. Ve věci rozhodoval soud prvního stupně opakovaně, v prvním případě rozsudkem ze dne 6. 6. 2017, č. j. 17 C 28/2017-39 konstatoval porušení práva na rozhodnutí v přiměřené lhůtě v řízení před Okresním soudem Praha – východ sp. zn. 4 C 339/2011, zároveň zamítl žalobu co do zaplacení částky 150 000 Kč. Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 12. 12. 2017, č. j. 51 Co 400/2017-84 rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil. K dovolání žalobce Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 12. 3. 2020, č. j. 30 Cdo 1907/2018-104 zrušil jak rozsudek soudu odvolacího, tak i soudu prvního stupně. Soud prvního stupně proto věc projednal znovu, řídil se přitom závazným právním názorem Nejvyššího soudu.
4. V odůvodnění svého rozhodnutí soud prvního stupně uvedl, že řízení vedené u Okresního soudu Praha – východ bylo zahájeno dne 20. 10. 2011 podáním žaloby, kterou se Česká pojišťovna, a. s. jako žalobkyně domáhala proti žalovaným 1) Miroslav K. a 2) Janu K. (žalobce) zaplacení částky 1 296 054 Kč s příslušenstvím, jako regresu pojišťovny z pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla. Žalobce se o podané žalobě dověděl dne 7. 6. 2012, kdy mu byla doručena žaloba. Řízení trvalo č roky a 1 měsíc, když dne 27. 7. 2016 nabylo právní moci poslední rozhodnutí ve věci. Soud prvního stupně celkovou délku řízení zhodnotil jako nepřiměřeně dlouhou, což pro žalobce znamenalo vznik újmy. Zároveň shledal příčinnou souvislost mezi nepřiměřenou délkou řízení a vznikem nemajetkové újmy na straně žalobce. S ohledem na závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR v této věci (rozsudek ze dne 12. 3. 2020 sp. zn. Cdo 2366/2017) soud prvního stupně dále posoudil výši přiměřeného peněžitého odškodnění. Po právní stránce vycházel soud prvního stupně z ustanovení § 13 odst. 1 a § 31a odst. 1, 2, 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci.
5. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění soud prvního stupně vycházel ze stanoviska Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 206/2010 ze dne 13. 4. 2011 a stanovil základní částku 15000 Kč za každý rok řízení, za první dva roky ve výši jedné poloviny, poslední měsíc byl vypočítán poměrně z částky 15 000 Kč za rok/12 měsíců, tj. 1250 Kč a dospěl k celkové částce 46 250 Kč, kterou zvýšil o 5%, za vyšší význam řízení pro žalobce, vzhledem k tomu, že řízení bylo vedeno o částku převyšující 1 milion korun, tedy částku vysokou, se kterou běžně občan nedisponuje. Celkem přiznal žalobci částku 48 562 Kč jako přiměřené zadostiučinění za délku řízení 4 roky a 1 měsíc. Úrok z prodlení byl přiznán ve výši dle nařízení vlády č. 31/2013 Sb., od 16. 2. 2017, kdy uběhla šestiměsíční zákonná lhůta k uspokojení nároku na odškodnění ve smyslu § 15 zákona č. 82/1998 Sb. Ve zbytku žalobu zamítl, když pro přiznání vyššího zadostiučinění neshledal důvody. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 3 o. s. ř.
6. Proti tomuto rozsudku podala včasné a přípustné odvolání žalovaná, a to do výroku I a s ním souvisejícího výroku III. o nákladech řízení. Žalovaná vytýkala soudu prvního stupně, nezohlednil další skutečnosti, které by vedly ke snížení základní částky, zejména jde o skutečnost, že žalobce nestál v namítaném řízení na straně žalované sám, ale společně s ním vystupoval i další žalovaný, kdy po obou žalovaných byla požadována ona částka přesahující 1 milion korun

společně a nerozdílně. Újma způsobená nepřiměřenou délkou řízení pak byla újmou sdílenou, a proto měl soud prvního stupně snížit náhradu. Rovněž měl přihlídnout k tomu, že na délce řízení se žalobce podílel tím, že podal 4 žádosti o odročení jednání, kterým, bylo vyhověno a byl soudem opakovaně vyzýván k doplnění neobjednatelných odvolání. Odvolacímu soudu navrhla žalovaná, aby rozsudek změnil tak, že zohlední tyto skutečnosti a žalobci přizná odpovídající zadostiučinění ve sníženém rozsahu.

7. Žalobce ve svém vyjádření k odvolání žalované uvedl, že pokud je zmíněna sdílená újma, tak v případě dalšího žalovaného Miroslava K. je jednalo fakticky o formálního účastníka, který byl nedohledatelnou osobou. Je tedy otázkou, zda mohl sdílet újmu, když se fakticky sporu nezúčastnil. Žalobce v tomto směru odkázal na komentář k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a rozsudky ESLP, případně dovolacího soudu a soudu ústavního. Žalobce dále ve svém vyjádření uvedl, že žádosti žalobci o odročení jednání neměly na délku řízení vliv, naopak řízení bylo zatíženo průtahy v délce 1 a čtvrt roku a dále dalších 5 měsíců. Tyto průtahy nebyly v rozhodnutí soudu prvního stupně vůbec zohledněny. V tomto směru měl naopak soud prvního stupně podstatným způsobem navýšit základní částku odškodnění. Žalobce zároveň odkázal na rozsudek Nejvyššího soud sp. zn. 30 Cdo 3850/2014, z nějž zdůraznil, že „způsob vypořádání poměrů mezi účastníky vyplývá z právního předpisu, proto bez ohledu na to, který z účastníků a v jakém rozsahu napadne odvoláním rozsudek soudu prvního stupně, nemohou ani dílčí výroky o poskytnutí přiměřeného zadostiučinění nabýt právní moci a vykonatelnosti“. Z tohoto důvodu žalobce navrhl zamítnutí odvolání žalované a navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že přizná žalobci vyšší přiměřené zadostiučinění v penězích.
8. Odvolací soud odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně přezkoumal podle § 212 a násl. o. s. ř. v rozsahu, v jakém jej napadla žalovaná, a dospěl k závěru, že její odvolání není důvodné.
9. Odvolací soud neshledal důvod i pro přezkum výroku II., kterým byla žaloba co do částky 101 438 Kč zamítnuta. Tento výrok nebyl žalobcem napaden. Žalobce sice odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 11. 2014 sp. zn. 30 Cdo 3852/2014 avšak necitoval z něj další pasáž, která přímo doléhá na projednávanou věc. Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí totiž dále vyslovil *„Na druhou stranu může samostatně nabýt právní moci zamítavý výrok o zaplacení peněžité částky, pokud soud prvního stupně současně vyhověl žalobě konstatováním porušení práva, uložením omluvy či přiznáním části požadované peněžité satisfakce, a to za situace, kdy odvolání podá pouze žalovaná. V takovém případě se totiž projeví zásada, že soud (a to i odvolací soud) je omezen požadavkem poškozeného. V tomto smyslu je žalobce nadále pán sporu (dominus litis) a požaduje-li po zamítavém rozsudku soudu prvního stupně zadostiučinění v penězích (ve vyšší částce), je na něm, aby tuto svoji vůli v řízení i adekvátně projevil, a to nejlépe tím, že podá proti takovému zamítavému výroku odvolání (je-li přípustné).“* Odvolací soud se proto zabýval přezkumem výroku I. a na něm závislým nákladovým výrokiem III., předmětem odvolacího řízení je tudíž částka 48 562 Kč.
10. Odvolací soud vycházel ze skutkových zjištění tak, jak byly popsány soudem prvního stupně, neboť průběh soudního řízení vedeného u Okresního soudu Praha - východ pod sp. zn. 4 C 339/2011 zjištěný soudem prvního stupně nebyl mezi účastníky sporný, spornou zůstala výše přiměřeného zadostiučinění. Vzhledem na závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12. 3. 2020 v této věci přicházelo v úvahu zadostiučinění v penězích, když Nejvyšší soud konstatování porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě shledal nedostačujícím vzhledem k významu řízení pro žalobce.
11. Odvolací soud považuje postup soudu při stanovení výše odškodnění za správný, a to pokud se jedná o stanovení základní částky odškodnění ve výši 15 000 Kč za rok (ponížené za první dva roky řízení na polovinu), když řízení trvalo něco málo přes 4 roky, tedy významně nepřesáhlo obvyklou délku občanskoprávního řízení. Žalobcem zmiňované průtahy se promítly v samotném vzniku nároku na odškodnění, když se se výrazněji podílely na celkové délce řízení a samy o sobě

již nemohou vést k dalšímu navýšení základní částky. Žalovaná zejména namítala, že soud prvního stupně se dostatečně nezabýval otázkou sdílené újmy, pokud na straně žalované v namítaném řízení stály dvě osoby.

12. Ústavní soud ve svém rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 554/18, ze dne 22. 10. 2019 uvedl, že „*Nelze jen mechanicky krátit výši zadostiučnění počtem účastníků nepřiměřeně dlouhého řízení, at' již soudního či správního, i když jde o manžele. Vždy je nutno s náležitou podrobností vycházet z konkrétních okolností souzeného případu a přísně individualizovaných důsledků a nepoužívat kritérium sdílené újmy jako pravidlo, nýbrž jako alternativu. Opak vede k výsledku, jenž nejen že není spravedlivý, ale dokonce relativizuje samotný účel a smysl právní úpravy imateriální újmy. Stanovisko Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 206/2010 (R 58/2011) musí být aplikováno nikoli jako osamocené dogma, nýbrž v relaci s další relevantní judikaturou – včetně nálezů Ústavního soudu. Obecné soudy musí mít na paměti, že poskytují ochranu základním právům (čl. 4 Ústavy) a že odškodnění jednotlivce vůči státu v případě pochybení orgánu veřejné moci má nepominutelný ústavní rozměr (čl. 36 odst. 3, 4 Listiny základních práv a svobod), dotvářející principy demokratického právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).*“ Odvolací soud shodně jak soud prvního stupně neshledává důvody pro krácení základní částky odškodnění vzhledem k institutu sdílené újmy. Z obsahu spisu Okresního soudu Praha – východ sp. zn. 4 C 339/2011 je patrné, že pouze žalobce (v namítaném řízení v postavení žalovaného 2/) byl po celou dobu řízení aktivní, na rozdíl od žalovaného 1) v namítaném řízení, jehož faktický pobyt nebyl znám. O to více pro žalobce byl zvýšen význam řízení, pokud mu hrozilo, že bude nucen uhradit České pojišťovně regres ve výši přesahující 1 milion korun. V tomto směru je proto rozsudek soudu prvního stupně správný.
13. Odvolací soud neshledal důvod pro změnu rozsudku ani ohledně spoluzavinění žalobce na délce řízení, jak uváděla žalovaná, pokud opakovaně žádal o odročení. Z obsahu spisu vyplývá, že žalobce podal dne 12. 3. 2013 žádost o odročení jednání dne 14. 3. 2013. Toto jednání však proběhlo, bylo odročeno na 11. 4. 2013, kdy žalobce opět požádal o odročení tohoto jednání. Přesto jednání dne 11. 4. 2013 proběhlo, stejně jako dne 27. 5. 2013, kdy byl vyhlášen rozsudek soudu prvního stupně. K další žádosti o odročení jednání došlo 7. 1. 2016 na jednání dne 11. 1. 2016 a následně i k žádosti o odročení z tohoto jednání. Jednání se však konalo a byl při něm vyhlášen rozsudek. Z uvedeného je patrné, že sice žalobce opakovaně žádal o odročení jednání, k odročování nedošlo a žádosti tudíž neměly vliv na délku řízení. Odvolací soud proto i v tomto směru neshledává důvod pro snížení přiznaného odškodnění.
14. Ze všech shora uvedených důvodů považuje odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku I. za správný a proto jej podle § 219 o. s. ř. potvrdil. Stejně tak byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně i ve výroku o nákladech řízení, který je rovněž správný.
15. O náhradě nákladů odvolacího řízení odvolací soud rozhodl podle ustanovení § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř., v souladu s nimiž žalobci, který byl v odvolacím řízení zcela úspěšný, náleží k náhradě částka 8228 Kč sestávající z mimosmluvní odměny advokáta žalobce za 2 úkony právní služby po 3100 Kč za vyjádření k odvolání a účast při jednání před odvolacím soudem dne 10. 11. 2020 (§ 9 odst. 4 písm. a/, § 11 odst. 1 písm. d/ g/ advokátního tarifu), ze dvou paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč připadajících na tyto úkony právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), to vše zvýšené o 21% daň z přidané hodnoty, jejímž je zástupce žalobce plátcem (tj. 1428 Kč.)
16. Lhůta ke splnění povinnosti i k náhradě nákladů řízení je stanovena na 15 dnů, vzhledem k tomu, že žalovaná čerpá finanční prostředky ze státního rozpočtu a běží od právní moci rozhodnutí (§ 160 odst. 1, § 167 odst. 2 o. s. ř.); náhrada nákladů řízení se platí do rukou advokáta účastníka, jemuž byla přisouzena náhrada nákladů řízení (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.).

Praha 10. listopadu 2020

Mgr. Martin Jachura v. r.
předseda senátu